

8.10.2018

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta / LIV@eduskunta.fi

ASIA: HE 157/2018 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

VIITE: Invalidiliiton asiantuntijalausunto tähän pv mihin kokoukseen liikenne- ja viestintävaliokunnan kokoukseen

Invalidiliitto ry toivoo kohteliaimmin eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan huomioivan mietinnössään esittämämme seikat, jotka koskevat taksinkuljettajan kokeen paikallistuntemus –osion poistamista.

Invalidiliitto ry on fyysisesti vammaisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Edustamme 146 jäsenyhdistyksensä kautta 30 000 fyysisesti vammaista ja toimintaesteistä suomalaista.

Vaikutusarviointia ei ole tehty liikenne- ja asiakasturvallisuuden vaikutuksista

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi liikenteen palveluista annettua lakia. Ehdotuksella poistettaisiin taksinkuljettajan kokeesta paikallistuntemusvaatimus. Invalidiliitto toteaa, että esitystä ei ole arvioitu yhteiskunnallisten vaikutusten näkökulmasta liikenne- ja asiakasturvallisuutta koskien. Esitystä on perusteltu nykyisen taksinkuljettajan kokeen paikallistuntemusta koskevan osan korkealla hylkäysprosentilla, jonka voidaan katsoa vaikuttaneen osaltaan kuljettajapulaan. Esityksellä halutaan helpottaa kuljettajapulaa kuin myös madaltaa uusien kuljettajien alalle tulon kynnystä.

Invalidiliitto toteaa, että asiakas- ja liikenneturvallisuutta ei tule vaarantaa siksi, että ala ei uuden lain voimaantulon jälkeen houkuttele alalle kykeneviä, päteviä ja sopivia henkilöitä.

8.10.2018

Perustelut

Kuten esityksen perusteluissa todetaan, on totta, että liikennepalvelulain myötä kuljettaja voi suorittaa kuljetuksia riippumatta siitä mille alueelle paikallistuntemusta mittaava taksikuljettajan koe on hyväksytysti suoritettu. Totta on myös, että paikallistuntemusosio ei nyt tällaisenaan vielä takaa paikallistuntemusta. On kuitenkin selviö, että paikallistuntemuksella on mitä suurin merkitys ammattitaitoisessa taksiliikenteessä ja osana asiakasturvallisuutta. Paikallistuntemuksella mitataan kykyä oppia paikallistuntemusta, riippumatta apuvälineiksi todellisuudessa tarkoitettuja navigaattoreita. Samalla sillä voidaan mitata kykyä havainnoida ympäristöä ja oppia välillisesti kieltä ja sen käyttöä tositilanteessa.

Erityisen tärkeää on siis myös kielitaito. Erityisesti toimintakyvyiltään rajoittuneiden asiakkaiden kohdalla merkitystä on suomen-, mutta myös ruotsinkielen osaamisella. Eri tavoin toimintakyvyiltä rajoittuneet asiakkaat tarvitsevat usein myös erityistä palvelua, mihin myös liikennepalvelulaki kuljettajia velvoittaa. Tämä ei ole mahdollista ilman yhteistä kieltä. Usein asiakkaalla voi olla lisäksi kuulon-, näön- tai muutoin puheen tuottamiseen liittyviä ongelmia, mitkä edellyttävät ehdotonta hyvää kielitaitoa kuljettajalta.

Invalidiliiton selvitys käyttäjäkokemuksesta tuo esille vammaisten asiakkaiden ongelmat ja vahingot

Invalidiliitto on tehnyt selvityksen käyttäjäkokemuksista liikennepalvelulain voimaantulon aiheuttamista vaikutuksista. Tulokset ovat karua luettavaa. Kaikissa eri osakysymyksissä riippumatta palvelun tarjoajasta nousivat keskeisiksi kysymyksiksi kuljettajan osaaminen ja sen puutteet, kaluston puutteet ja kuljetuksen saamisen epävarmuus ja epätasällisyys. Useissa kysymyksissä tuli myös esille, miten kuljettajat eivät osanneet käyttää auton välineitä, kuten maksupäätettä. Invalidiliittoon on tullut viestejä myös siitä, miten kuljettaja ajaa navigaattorin avulla, mutta silti ei suoriudu ajosta ilman reittiohjeistusta. Näissä tilanteissa asiakas on joutunut neuvomaan kuljettajan reitin jopa tilanteissa, joissa asiakas ei olisi tähän kunnolla kyennyt aistivammoista johtuen. Kuljettajan osaaminen on ollut riippuvainen myös kielitaidosta tai sen puutteesta, joka on vaikuttanut myös siihen miten hyvin tai huonosti asiakasta asiakkaan tarpeita kuljetuksessa kuin myös reitin valinnassa on kuunneltu ja toteutettu.

8.10.2018

Monet vastaajista kertoivat taksin myöhästyneen, sillä seurauksella, että asiakas ei ollut ehtinyt sovitulle hoito- tai kuntoutuskäynnille. Lisäksi vastauksissa tuli esiin, ettei kuljettajalla ei ollut tietoa, missä ko. terveydenhuollon toimipaikka sijaitsee. Em. mainituilla epäkohdilla voidaan nähdä yhteys kuljettajan paikallistuntemuksen puutteeseen.

Alan vapautuminen ja alalle tulon helpottuminen on lisännyt vammaisten asiakkaiden vahinkoja

On siis selvää, että jo nyt liikennepalvelulain taksinkuljettajan kokeesta ja inva-taksin kuljettajan erityisistä terveysvaatimuksista, riittävän täsmällisistä kalustomääräyksistä ja muista ajoneuvon varusteisiin liittyvistä velvoitteista luopumisesta ja markkinoiden vapautumisesta on seurannut merkittäviä jo ilmenneitä vahinkoja. Vahingot ovat kohdentuneet yhteiskunnan haavoittuvalle, heikoimmille liikkuville osalle, joille nimenomaan kuljetuspalvelut taksiliikenteen kautta ovat olleet tärkein ja usein ainoa liikkumisen väline.

Lopuksi

Invalidiliitto ei voi tästä näkökulmasta katsoen hyväksyä lisää lievennyksiä, joiden seuraukset aiheuttavat selkeästi niin asiakas- kuin liikenneturvallisuuden vaarantumista. Kuljettajan koulutusvaatimusten heikennykset on hallituksen esityksessä perusteltu pelkästään työvoimapulan ja hallinnollisen työn keventämisen näkökulmista huomioimatta palvelunkäyttäjryhmiä. Kuljettajan osaamista tulisi paremminkin vahvistaa eikä lieventää osaamisen varmistamista koskevia vaatimuksia, jotka jo entuudestaan ovat hyvin matalat.

Invalidiliitto ehdottaa, että paikallistuntemusta mittaava koe säilytetään palvelunkäyttäjien matkustus- ja liikenneturvallisuus huomioiden ja että sitä paremminkin täsmennetään. Toivomme, että valiokunta ottaa huomioon esittämämme perusteet ja huomioi ne mietinnössään.

Helsingissä 8. lokakuuta 2018

Petri Pohjonen
pääjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Elina Nieminen, lakimies, elina.nieminen@invalidiliitto.fi